

Concert dat de eminentul nostru artist

la 19 martie 1879 cu concursul d-lui Matei Millo și cel al domnișoarelor Zoe Niculescu-Aman și Lemaitre și al artiștilor din orchestra operei italiene. Programul va fi următorul :

1. Uvertura la „Don Juan“ de Mozart.
2. Fantezia pastorală, compusă și executată de Wiest.
3. Aria din opera „Dinorah“, cântată de d-ra Zoe Niculescu-Aman și „Dorul“, romanță românească de Cavadia.
4. Parafraza din opera „Aida“, pentru pian, violină și harmonium, aranjată de Wiest.
5. Cançoneta comică, jucată și cântată de Matei Millo.
6. Omagiu lui Donizetti, fantezie pentru violină compusă de Wiest.

Începutul la orele 8 seara.

Anunțul acesta a apărut în ziarul „Femeia română“ însoțit fiind de următoarea notiță : „Sperăm că publicul bucureștean va încuraja prin prezența sa pe artistul Wiest care se află în grea situație...“

Episodul cu anunțul și cu concertul de binefacere dat în favoarea lui Wiest ține de perioada finală a vieții și a carierei acestui deosebit artist. Să vedem care a fost începutul acestei vieți.

★

În cadrul schimbărilor ce se impuneau în țara noastră cam între 1835—1850, figurau și reforme de ordin administrativ, sanitar și cultural. S-a făcut atunci apel la câteva valori străine care ar fi putut îndruma reformele proiectate. Printre cei chemați au fost de pildă doctorul Carol Davila, în sectorul medicinei și muzicianul Ludovic Wiest în domeniul artistic. Ambele personalități la sosirea lor pe pământul românesc, au surprins și au stîrnit o legitimă neîncredere : erau foarte tineri. Doctorul Davila avea 23 ani, iar Ludovic Wiest avea... 19 ani. Primul fusese recomandat de Facultatea de medicină pariziană, iar muzicianul, de Conservatorul vienez. În pofida vârstei, atât Davila cât și Wiest au săvîrșit opere care au îndreptățit actul de recunoștință pe care poporul nostru l-a manifestat față de dîșii. Domnitorul Cuza i-a învrednicit pe amîndoi cu suprema cinstire, aceea de a fi socotiți ca fii ai țării noastre.

Ludovic Wiest a urmat studiile muzicale, în special vioara, la Conservatorul din Viena, avînd drept profesor pe cunoscuții Böhm și Simon Sechter, autorul unui tratat de armonie și compoziție. Pe lângă studiile muzicale, Wiest și-a însușit și o temeinică cultură generală. Venit în țară cu o misiune specială, aceea de a înlocui meterhaneaua cu o formațiune muzicală europeană, Wiest și-a îndeplinit cu pricepere îndatorirea. A organizat o muzică militară, o fanfară cunoscută sub numele de „muzica ștabului“. În același timp a înființat o orchestră dependentă de palatul domnitorului Alexandru Ghica. Funcțiunea de șef al muzicii militare o deține Wiest pînă în anul 1859.

Tînărul muzician nu s-a mulțumit cu laurii obținuți pe tărîmul muzicii ostășești ci a rîvnit și a izbutit mult mai mult. Un an în urma sosirii în țară, în 1839, Wiest reușește să închege o orchestră de 24 instrumentiști care funcționa în cadrul teatrului de operă de la Momulo. Formațiunea aceasta instrumentală a reprezentat punctul de plecare ce s-a dezvoltat ulterior și a îngăduit în 1866 formarea primei orchestre simfonice românești. Conducerea acesteia o va lua la data pomenită nu Wiest, ci Eduard Wachmann. Suflet de adevărat artist, Wiest nu a pregetat o clipă, dimpotrivă a acceptat cu entuziasm locul de concert-maistru și de solist în orchestra ce funcționa sub bagheta lui Wachmann.

În „Școala de muzică vocală și instrumentală“, instituție ce a funcționat pe la 1860 și care a fost premergătoare Conservatorului din 1864, Ludovic Wiest a ocupat catedra de vioară și în această calitate a format cîțiva violoniști de frunte : Francisc Kneisel, Rubinstein și Ernesto Narice. L-a avut elev și pe fiul său Iuliu Wiest dar acesta s-a impus mai mult ca pianist.

Ca și Flechtenmacher, Wiest a întreprins turnee în străinătate, a dat concerte la Paris în renumita sală Erard, la Viena, Budapesta, Milano, Odessa și Constantinopol. Despre valoarea interpretativă a lui Wiest a vorbit cronicarul Cezar Bolliac. Se mira criticul bucureștean observînd un fenomen puțin obișnuit : atunci cînd cînta Wiest, sălile de concert erau pline și se puteau observa printre ascultători figuri rar întîlnite în lumea artelor și a muzicii. Dar să-l lăsăm pe Bolliac să comenteze : „De unde ies aceste fesuri și giubele, aste chlafuri și tătîrci, aste chipuri uitate și necunoscute ? A ajuns teatrul un bal mascat ? Cine dezgroapă acești reposați în societate ? Cine face pe acești ruginiți să-și lase preferanțul cel liniștit, ca să vie pe lapoviță și geruri la teatru ? Farmecul acesta l-a îndeplinit arcușul cel magic al lui Wiest...“ Arta violonistului român a fost remarcată nu numai de Cezar Bolliac dar și de cronicarii străini care în urma turneului lui Wiest comparau arcușul acestuia cu cel al lui Paganini și al urmașului acestuia : Ernesto-Camillo Sivori.

Să ne aruncăm ochii asupra indexului ce însumează 220 de lucrări compuse de Wiest, să citim la întâmplare câteva din aceste opere : *Nunta țărănească*, potpuriu alcătuit din cîntece naționale populare ; *Baronul țiganilor* ; *Steaua Dunării*, vals compus în stil național român ; *Amintire din Ploiești* ; *Amintire din Iași* ; *Privighetoarea de peste Olt*, potpuriu național ; *Mircea cel Bătrîn*, marș ; *Hora țărănească* ; *Hora Severinului și Doina Oltului*.

Wiest, cel care a desființat meterhaneaua, a avut pe semne o umbră de remușcare, a scris . . . *Marșul padișahului*, pe motive naționale turcești . . . Trebuie să recunoaștem că marșul oriental este foarte frumos și nu lipsit de măreție.

★

În vara anului 1889, pe-nserat, trăsurile ce porneau din piața Teatrului Național, în obișnuita plimbare la șoseaua Kisseleff, făceau un popas la restaurantul „Flora“. Vizitatorii, în timp ce sorbeau paharul cu lapte bătut ascultau arcușul „vrăjit“ al unui muzicant bătrîn și gîrbovit. Era Ludovic Wiest, omul împovărat cu 18 copii, artistul prea repede dat uitării.

La 4 decembrie 1889, la tribunalul capitalei, în secția de notariat se deschidea testamentul Saftei Oteteleșeanu. Femeia care îl stimase și admirase pe Wiest, drept recunoștință pentru arta cu care-i onorase casa, îi lăsase o sumă care ar fi putut să-i îndulcească greaua bătrînețe. Întîmplarea venise însă prea tîrziu : Wiest trecuse și el pragul vieții lăsînd în urma lui o operă ce-i cinstește și luminează amintirea.

Eduard Wachmann

Unul din membrii juriului ce examina candidații prezentați în 1859 la examenul de admitere al Conservatorului din Paris, profesorul Marmontel, în fața rezultatelor obținute de un candidat, a rămas deosebit de impresionat. Cel ce provocase uimirea examinatorului a fost românul Eduard Wachmann...

În București, la 4 iunie 1836, în casa lui Ioan Wachmann s-a născut fiul acestuia, Eduard. Trăind într-o ambianță în care muzica reprezenta componenta obișnuită, drumul carierei muzicale a fost de la început limpede și hotărît trasat atît în mintea tatălui cît și a micului Eduard. Primul lui profesor a fost Ludovic Wiest cu care a luat lecții atît de pian cît și de vioară. Rezultatele au fost convingătoare : la vîrsta de 20 de ani îl găsim dirijor al orchestrei Teatrului

Național iar un an mai târziu este trimis pentru perfecționare, întâi la Conservatorul din Viena iar apoi la cel din Paris. Maeștrii care au patronat desăvîrșirea muzicală pe toate planurile a lui Wachmann au fost la Viena, Josef Dachs și Nottebohm. Primul a fost un renumit profesor de pian, autor a numeroase lucrări didactice. Nottebohm Martin Gustav (1817—1882) a fost profesor de compoziție și a scris studii critice asupra operelor lui Haydn, Mozart și Beethoven. Pregătit la o astfel de școală este explicabilă impresia pe care a produs-o Eduard Wachmann atunci cînd a poposit la Paris. Dascălii de pe malul Senei au fost Henri Reber (1807—1880) profesor de armonie și compoziție, cunoscut simfonist și autor de muzică de cameră. Contrapunctul l-a urmat cu Michel Enrico Carafa (1787—1872), compozitor de muzică religioasă. Marmontel Antonie Françoise (1816—1898), i-a demonstrat tînărului român toate subtilitățile minunatului instrument care este pianul. A avut colegi de clasă pe Duvernoy și Bizet. Timpul petrecut sub cerul Parisului, alături de compatrioți ca Eduard Caudella, Niculae Culiano, viitorul director al universității ieșene, geologul Grigore Cobălcescu și medicinistul Agapi, a contribuit nu numai la formarea personalității artistice a lui Wachmann ci și la călirea voinței de a lupta pentru propășirea culturală și artistică a poporului român.

Întors în țară înarmat cu o astfel de pregătire și hotărîre, Wachmann este numit în 1864, la înființarea Conservatorului, ca profesor al catedrei de pian și armonie.

Wachmann a fost atras de timpuriu către arta dirijoratului, a îndrăgit-o, dar și-a dat în același timp seama că această formă superioară de manifestare muzicală reclamă un corp de instrumentiști care trebuie să aibă o temeinică pregătire de bază. Improvizatie în această materie nu poate să existe. Călăuzit de această convingere, atît în activitatea de profesor cît și mai târziu în aceea de director al Conservatorului, Wachmann s-a străduit din răspuțeri să creeze o școală de instrumentiști capabili să asigure personalul necesar orchestrelor simfonice.

Adăpat la focarele muzicale din Viena și Paris, Wachmann a simțit în mod dureros lipsa unui factor important de dezvoltare a gustului muzical și a culturii muzicale în mase. Golul îl reprezenta absența unei adevărate și permanente orchestre simfonice. În București exista numai orchestra — slabă ca număr și componență — care funcționa pe lîngă opera italiană. Extrem de puțini erau românii care avuseseră ocazia să cunoască muzica simfonică în centrele artistice ale Europei. Astfel privind lucrurile putem înțelege valoarea inițiativei și a realizării obținute de Wachmann : încheierea în 1866 a unei orchestre simfonice românești. Evenimentul s-a săvîrșit la